

DELAUSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 24.

V Ljubljani, petek 29. januarja 1926.

Leto I.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12. II.

Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 12. pritličje.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20 — Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22 — Din, za inozemstvo mesečno 32 — Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 cara. Debelo tiskana beseda stane 1 — Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1 — Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 3 — Din. Pri večjem številu objav popust.

Diktatura kapitalizma.

Svetovna vojna je ojačila kapitalizem s tem, da ga je koncentrirala in organizirala v zmagovitih državah ter ustvarila iz vseh premaganih, nekulturnih in večinoma tudi malih držav praveate kolonije, ki kot meščansko-kapitalistične dežele brez tujega kapitala ne morejo izhajati. To dejstvo potrjujejo poročila o ustanovitvah velikih trustov, bančnih in industrijskih kartelov, o velikanskih investicijah in pa tudi poročila o nacionalističnih političnih gibanjih, ki jih redi kapitalistični orjak s svojimi financami skoro po vseh državah. Za zgled vzemimo samo nekaj pojavov.

V Franciji in Nemčiji imajo že dalje časa vladno krizo. V obeh državah izjavljajo nacionalisti, erodje kapitalizma, da treba uvesti **nasilje proti čisti demokraciji**. Angleški politiki pa ropčejo in ropotajo, da se ne boje nove svetovne vojne, ker so že dogradili nove bojne ladje, letala, nabavili topov, da poselejo z njimi ves svet.

Najkrutejši vzgled nacionalistično-kapitalistične diktature, Italija, je že zvišala svoj vojni proračun za leto 1926 kar za 400 milijonov lir (skoro 1 milijardo dinarjev) v primeri s proračunom prejšnjega leta. Za šport menda ne!

Domala enako gibanje opazamo v vseh drugih državah, katerim prednjačijo tudi Zedinjene države ameriške, ki se enako pripravljajo na vojno z oboroževanjem.

In na drugi strani delajo kapitalisti propagando za mirovne konference, ki doslej še niso rodila drugih uspehov, kakor da so napravile nekaj sklepov in državnih kartelov, ki se obvezujejo prepričati eventualno »revolucijo«, ki bi ogrožala kapitalizem. Reklama za razorožitveno konferenco je torej kapitalistom potrebna, da se polagoma zaduši razpoloženje narodov, ki so ga med njimi zbudili zločini vojne. Ali, glavni faktorji, ki propagirajo mirovno konferenco, kakor Italija, Francija, Anglija, Amerika in evropske male države pa votirajo nove in nove milijone za oboroževanje, česar bi, če bi šlo za iskren mir, ne bilo treba.

Seveda ne bi bila v interesu kapitalizma razorožitve. Poglejmo le, kako iščejo vse evropske države posojil v Angliji, Franciji in Ameriki. In bogate kapitalistične države tudi dajo kapital na razpolago, toda imeti hočejo pravico odločevanja v gospodarstvu z njim. Toda nadzorstvo samo jim še ne zadostuje, marveč imeti hočejo tudi oblast, puške, topove in vojne ladje, če bi prišel njih kapital v inozemstvu v nevarnost, da ga branijo. Mirovne konference so torej priprava za vojno.

Tak je dejanski svetovni politični položaj, ki narode resno opominja na trezno presojanje položaja. Kapitalizem ne mara razoroženja, kapitalizem hoče z umetno vzgojevanim nacionalističnim so-

Perturbacije, komplikacije in kombinacije.

Belgrad, 29. jan. Pašič še vedno potuje. Pravijo, da bi moral tekom današnjega dne prispeti v Belgrad. Medtem je vladna kriza dosegla vrhunec. Razpor med radikali in radičevci je popoln. Radič se je vrnil v Belgrad. Razgovarjal se je dolgo takoj ob prihodu s svojimi ministri. Taktika Radiča gre očito za tem, da napada in vznemirja neprestano zdaj ta, zdaj oni del radikalov ter tako ruši soglasnost in disciplino v stranki. Priznati se mora, da je vsaj v tem poslu zelo spretan. Sedaj se je spravil na Maksimoviča, katerega ljuto napada, ker noče vpokojiti splitskega župana Peroviča, ki je znan eksponent radikalov v Dalmaciji. Iz afere Perovič dela sedaj Ra-

dič vladno vprašanje. Notrajni ministar Maksimovič se noče udati, Radič pa pravi, da razbije vladni sporazum, če se Peroviča ne vpokoji. Kako bo Pašič uredil vso ono čedno kopico sporov, ki pretresajo in ločijo njegovo stranko, pa vladni sporazum, je vprašanje. Ni pa tudi izključeno, da se bo stvar razpletla na način, ki ne bo Pašiču všeč, da bo i on sam žrtvovan. Izgleda, da bi sedaj Radič rad izsilil tako vladno kombinacijo, v kateri naj bi sodelovale demokratske stranke in struje skupno z opozicijskim krilom radikalne stranke. V belgrajskih političnih krogih vlada skrajna napetost. Da počiva medtem vso vladno delo, ni treba posebej poudarjati.

Poraz romunskih bojarov.

Bukarešta, 29. jan. Včeraj sta se ves dan posvetovali kmetiska in nacionalna stranka, ki sta se v vsem sporazumeli glede parlamentarnih volitev, ki se bodo vršile meseca maja ali junija. Minist. predsednika Brătianu je vzpričo teh dogodkov zadela — kap. Sporazum med kmet-sko stranko in narodnjaki je vzbudil po vsej Evropi veliko preseneče-

nje. Domneva se, da pomenja ta sporazum začetek demokratizma v Romunski. Politika Brătianu, kot eksponenta rumunskih fevdalnih veleposestnikov, bojarov, je propadla, z njim je zlomljena stoletna nadvlada fevdalcev v nesrečni Rumuniji. Ta sporazum je obenem hud afront rumunski dvorni politiki.

Popolen razpad Male antante.

Praga, 29. jan. Praška pol. javnost je mnenja, da pomeni odgoditev konference Male antante in sploh njeno neenotno zadržanje spričo madžarskih dogodkov, popoln razpad te reakcijske tvorbe. Mala antanta je bila ustanovljena kot »pendant« Veliki antanti in je imela služiti zlasti protiruski politiki. Zlasti pa se je hotela okoristi-

ti z Malo antanto Rumunija, da reši Besarabijo, ki jo je nasilno ugrabila Rusija. Čehi so pomen take rumunske antante kmalu spoznali, in kakor jim to ni šlo več v njihov račun, so se naslonili na Veliko antanto. Sedaj ostaja samo še Jugoslavija kot »pendant« Rumunije, kar je pa premalo. Prav je, da ta nepotrebna antanta razpade.

No, vendar!

Washington, 29. jan. Včeraj se je vršila prva seja ameriške in jugoslovanske delegacije, ki je bila sklicana, da uredi vojne dolgov med obema državama. Seje se je poleg našega finančnega ministra udeležil tudi

znani finančni senator Evrope Hoover. To je vse, kar je mogel doslej Stojadinović konkretnega doseči v Ameriki. Kake plačilne pogoje bodo stavili sedaj Amerikanci, pa se bo še videlo.

Za združenje čehoslovaškega proletarijata.

Praga, 28. jan. Zbližanju proletarskih strokovnih organizacij v Čehoslovaški slede pogajanja tudi v politični stranki. Edine so strokovne in politične socialno demokratične kakor tudi komunistične organizacije,

da je mogoče za začetek vsaj skupno nastopanje v boju za proletarske zahteve. Tudi to je velik napredek v zedinjevanju in konsolidaciji delavskega pokreta.

Nemčija bojkotira Italijo.

Berlin, 29. jan. V Nemčiji se je pričela propaganda za bojkot italijanskega blaga, ker Mussolini prega-

nja tirolske Nemce. V Italiji tudi ne sme 20 km ob meji noben inozemec imeti svoje obrti ali trgovine. Z ozi-

vinizmom uspavati narode ter se pripraviti, da bo kos vladati gospodarsko in z oboroženo brutalno silo nad odvisnim svetom potom svoje diktature.

Kapitalizem ima take načrte, ki mu ne morejo delati težko, dokler zadolžene države kleče na kolenih pred njim. Toda, kljub sedanjim razmeram imamo upanje in trdno vero, da je taka, kakor

vsaka diktatura nemoralna, ker se ne sklada z bistvom človeštva. Vrhutega trpi pod to diktaturo najbolj delovni razred, ki bo moral leta in leta krvaveti ter voditi proti nasilstvu kapitalizma boj s svojimi discipliniranimi organizacijami. Pred organiziranim proletarijatom se bo morala umakniti tudi diktatura kapitalizma, tak je zakon narave.

rom na kratenje narodnega manjšinskega vprašanja je dosegla Italija pod fašistovsko vlado pravi rekord. Vobče se presoja položaj Italije, če bo tako nasilno nadaljevala svoj brezobzirni teror, za pogrešen in naperjen proti sosednjim državam.

Proračunske debate v Narodni skupščini.

Belgrad, 29. jan. Od finančnega odbora izdelani proračun pride te dni pred Narodno skupščino. Danes se vrši seja načelnikov parlamentarnih klubov, da zavzamejo stališče k delovnemu programu vlade. Proračun bo po vsej verjetnosti sprejet v isti obliki, kakor je bil v finančnem odboru — če se medtem ne spremeni vladna koalicija.

BELGRAJSKA POLICIJA SE SRAMUJE.

Belgrad, 29. jan. Belgrajske policije se je polotilo kesanje, kakor je videti. Mestoma je prenehala z aretacijami komunistov. Proti postopanju policije je nastopilo celo sodišče, ki je razen aretacije dveh visokošolcev zavrnila vse druge aretacije.

NEMCI HOČEJO NAZAJ KOLONIJE.

Berlin, 29. jan. Na zadnji seji nemškega parlamenta je nacionalistični poslanec Lindener-Wildan predlagal, naj vstopi Nemčija v društvo narodov samo, če ji antanta vrne kolonije. Nemčija hoče dobiti pravo samoodločevanja ne le glede svojih ljudi v Avstriji, temveč tudi onih, ki so raztreseni po vseh krajih sveta.

ZAČETEK VELIKE FINANČNE DEBATE V FRANCOSEKEM PARLAMENTU.

Pariz, 28. jan. Velika finančna debata, ki bo odločila o usodi Briandove vlade in sploh o nadaljnjem razpletu francoske krize, se nadaljuje ob nervozni napetosti vse politične javnosti. Komunisti so zahtevali, da se pred prehodom v generalno debato nadaljno pretresanje fin. vprašanja odgodi, da se prej uredi vprašanje pokojnin. Ta predlog je bil bolj obstrukcijskega značaja. Večina je predlog odklonila. Začela se je nato generalna razprava, ki bo najbrže zelo ljuta in dolga.

Borza.

Danes notira Zagreb. Berlin 13.440 do 13.540 (13.437—13.537), Italija 227.66 do 230.06 (226.66—230.06), London 274.60 do 276—60 (274.82—276.82), Pariz 211 do 215, Praga 167.125—169.125 (166.95—168.95), Dunaj 7.9440—8.0440 (7.9316—8.016), Curich 10.902—10.982 (10.90—10.98), Bukarešt 24.50—25.50 23.25—24.25, Newyork 56.32—56.92), čehoslovaška krona 20.29. Curich. Belgrad 9.155 (9.155), Budimpešta 72.60 (72.60), Berlin 123.40 (123.40), Italija 20.90 (20.90), London 25.2075 (25.21), Newyork 518.50 (518.25), Pariz 19.43 (19.325), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73 (73.05), Bukarešt 2.245 (2.25), Sofija 3.60 (3.60), Amsterdam 208.12 (208.60), Varšava 72.50 (72.50), Bruselj 23.55 (23.55).

F. S.

Rentner, valutna politika in konzument!

V spoznanju, da more nadaljnje dvigovanje dinarja katastrofalno vplivati na naše gospodarstvo, je finančni minister pred dobrim pol letom podvzel mere v svrhu stabilizacije naše valute. Ta edino pravilna politika pa je našla in še najde na žalost precej sovražnikov in tudi finančni minister vidi v njej samo začasno mero. Člen 14 zadnjega zakona o proačunskih dvanajstlinah, ki govori med drugim o »cilju čim boljše zaščite in jačanja naše valute« potrdjuje domnevo, da namerava finančni minister po preteku prehodne dobe prirediti na novo dvigati mednarodni tečaj dinarja, kajti izraz »jačanje« se je doslej vedno rabil v smislu dvigovanja dinarskega kurza. Po vesteh, ki izhajajo iz bližine ministrstva financ, se naj stabilizirani tečaj dinarja drži najdalje do prihodnje zetje.

Skriva se nam torej vprašanje, kdo je interesiran na taki politiki. V splošnem pridobi vsled dviga dinarja upnik, ki ima tirjati dinarje, zgubi pa dolжник.

Vzemimo primer: Nekdo vloži meseca junija 1924, torej leto dni pred stabilizacijo, v banko vsoto 1620 Din in tako postane upnik banke. Teh 1620 dinarjev predstavlja v tem času vrednost 100 zlatih frankov. Po preteku enega leta, torej v juniju 1925 dvigne kapital z naraslimi 10% obresti in prejme 1782 Din. Teh 1782 Din pa sedaj vsled dviga valute predstavlja vrednost 164 zlatih frankov. Za 100 zlatih frankov prejme torej po preteku enega leta 164 zl. frankov. V zlatu računano, se mu je torej v tem času

kapital obrestoval po 64% p. a.,

in to ne, da bi mignil s prstom. Vsili se nam vprašanje, kdo pa je nosil take in še višje obresti? Gotovo podjetnik oz. trgovec, ki je dolžan banki, indirektno pa konzument. Dolжник banke je moral plačati lani in predlanskem povprečno 25% letnih obresti v dinarjih. Če si je v juliju 1924 izposodil 16.200 Din ali 1000 zlat. frankov, je moral v juliju 1925 z obrestmi vrniti 20.250 Din ali 1866 zlat. frankov. Plačal je torej v zlatu

približno 86% letnih obresti.

To niso nikake frizirane številke. Mednarodna kupna moč zlata se v zadnjih letih ni bistveno spremenila, zato je v deželah z nestalno valuto zlato (dolar) edino zanesljivo merilo vrednosti, za nas pa posebno od tedaj, ko smo dosegli oz. prekoračili svetovni nivo cen.

Na dvigavanju dinarja so torej interresirani vlagatelji, posestniki državnih papirjev v splošnem rentnerji. Ni dovolj, da jim mora produkcija in trgovina plačati že itak visoke nominalne obresti, hočejo še več, zato pristiskajo na merodajne kroge, da se dvi-

ganje valute nadaljuje. Brez dvoma je, da visoke obresti vplivajo na cene. Visoke cene pa nam vzamejo konkurenčne možnosti, kar ima za posledico zmanjšanje dela v obratih ali ustavitve obratov sploh. Podjetnik in trgovec skušata obresti za kapital odvaliti na konzum; deloma se to zgodi avtomatično, ker računa in bilancira v dinarjih. Podjetniku tega ne moremo zameriti, on si samo prizadeva ohraniti svoj kapital. Če pogledamo bilanco industrijskih družb, vidimo, da družbe, ki so navezane na posojila v dinarjih, izkazujejo po večini poleg zmanjšanja obratov velike bilančne izgube. Družbe pa, ki imajo zveze z inozemskim kapitalom, predvsem pa inozemske družbe, zaznamujejo lepe dobičke. Ubija se torej domača podjetja, ustvarja draginjo in brezposelnost, samo, da se ustreže gotovim gospodom, ki hočejo brez dela in skrbi sprejemati 70-80% letnih obresti in tako hitro obogateti.

Oderuštvo se je nazvalo, če je kdo v predvojnem času zahteval 10% obresti, danes pa je menda morala že tako padla, da država sama ustvarja rentnerjem možnost, da prejema za kapital tako ogromne obresti. Mesto, da bi vlada ščitila pred oderuštvom gospodarsko šibkejšega, to je dolžnika, ki mora napeti vse sile, da zasluži obresti za tuj kapital, mesto, da bi varovala interese konzumenta, ki mora končno nositi te visoke obresti, v kolikor jih podjetnik ni prisiljen plačati iz substance, ona favorizira rentnerja na škodo celokupnega gospodarstva in s tem povzroča draginjo in brezposelnost.

Kako je dvig dinarja uplival na cene, nam jasno prikazuje zlati indeks cen, to je razmerje med povprečno višino današnjih cen v zlatu s predvojnimi cenami. Meseca januarja 1923 je znašal zlati indeks cen 119 (1913-100), cene v zlatu so bile torej za 19% višje od predvojnih cen. Januarja 1924 se je ta indeks še gibal na višini 122, aprila 1925 pa se je vsled dviga valute povzpela na 170; še-le ko se je ustavilo nadaljnje dvigovanje dinarja je počel padati, v avgustu na 153, v oktobru na 144. — Da more naše gospodarstvo konkurirati z inozemstvom, je interesirano na čim nižjih cenah v zlatu. To je pa brez škode za gospodarstvo mogoče doseči, kakor vidimo, le s stabilizacijo valute. Konzument, oz. delavec ni interesiran na nizkih cenah v dinarjih, njegovo stremiljenje gre le za to, da se zboljša razmerje med njegovim zaslužkom in med nivojem cen. On nima nikakih koristi od nizkih cen v dinarjih, če se mu istočasno znižuje plača, zmanjša možnost zaslužka, oziroma če postane brezposeln.

Pred zlomom madžarske diktature.

Potrli so v Budimpešti. Francoski poslanik Chlineaut je predložil madžarski vladi zahtevo francoske vlade, da prisostvuje

jo francoski delegati „Banque de France“ zasliševanju obdolženih ponarejevalcev.

Zopet se oglašajo oni, ki pridigujejo nacionalni odpor, toda močno se pozna, da se tudi ti ljudje zavedajo, da je danes Madžarska brez moči, brez ugleda in da se ne more sklicevati na suvereniteto naroda tisti, ki je smatral ponarejanje denarja za svojo najvažnejšo nalogo.

Res je, francoska zahteva posega v državno ogrsko pravo, toda Madžarska, ki je bila skozi vsa leta gnezdo nasilja in brezpravja, je izgubila pravico, da bi se sklicevala in opirala na svoje suvereno pravo.

Madžarska vlada je imela dovolj časa in prilike, da bi sama razkrila, ugotovila in kaznovala zločince.

Toda Madžarska je ta čas porabila za to, da je skušala zabrisati slove, zakriti krivce, zato je naravno in pravilno, da napravijo tuje države madžarskemu režimu konec.

Madžarski ne bo pomagalo, četudi se opira na bajonete kontrarevolucionarne vlade, na svoje nečloveške, stroge zakone, in če ima v službi birokracijo, ki jo vodi te sovrašstvo do delavskega razreda.

Škandal postaja kljub temu vedno večji; nastopila je neozdravljiva kriza kontrarevolucionarne družbe. —

Socialistično delavstvo pa bo imelo pri zrušitvi Horthyjevega režima največjo za slugo. —

Pravijo...

da je Bog v sedmih dneh ustvaril zemljo. Lahko je bilo dobremu Bogu. Nič ni imel, zmisli si je, zamislil in zamaknil se je, pa je svet ustvaril.

Težko, hudo pa je Stojadinoviču. Iz velikih, nepoznanih in nepriznanih dolgov bi rad najprej na nič prišel. Teh in takih skrbi dobri Bog ni imel. Tudi potovati mu ni bilo treba po svetu; Bog je povsod, tudi v Ameriki.

Stojadinovič pa ni povsod in Stojadinovič ni vsegamogočen.

V brezverskem, framasonskem, francoskem Parizu je slabopreiskusil svojo jugoslovansko vsegamogočnost. Opsovan in opljuvan, obrcan pa oklevetan je bežal na ladjo naš finančni bog, naš prvi odrešenik jugoslovanskih dolgov.

Se več!

Bog si je človeka po svoji podobi iz ilovice ustvaril. Stojadinovič pa ima z Amerikanci, Pašičem in Radičem, ki sta oba že po Adamovem grehu spočeta, opravka. In on ne more dolgov po svoji podobi ustvarjati.

Zato bo samega sebe prekosil, če bo Stojadinovič iz ničevega njegovega uspeha v Ameriki vsaj v sedmih letih s svojim „vstvarjanjem“ poplačal državi vsaj potne stroške.

Madžarski krvnik Horthy: „Toliko krvi in prevare je še za Madžarsko preveč!“

Charles Dickens:

Božična pesem

v prozi.

„Pila bom na njegovo zdravje tebi in dnevu na ljubo,“ pravi gospa Cratchitova, „ne radi njega. Naj živi dolgo! Vesel Božič in srečno Novo leto! On bo vesel in srečen brez dvoma!“

Nato nazdravijo otroci. To je nocoj prvo njihovo dejanje brez vse prisrčnosti. Drobni Tim nazdravi zadnji, pa mu ni do tega za dva vinarja. Scrooge je pravi pravcati strahun družine. Njegovo ime je vrglo na vse temno senco, ki se ne razprši celih pet minut.

Ko izgine, so desetkrat veselejši ko prej, samo da so rešeni groznega Scroogea. Bob Cratchit jim pripoveduje, da ima službo za Petra, ki bi mu vrgla celih pet in pol šilinga na teden, če se mu posreči, da jo dobi. Mlada Cratchita zažene strašanski smeh ob misli, da bi bil Peter trgovski uslužbenec. Peter sam gleda zamišljeno izza ovratnika v ogenj, kot da premišljuje, v kako podjetje bo nalagal svoj denar, ko postane lastnik tega strmenje vzbujajočega dohodka. Nato jim pripoveduje Marta, ki je uboga učenka pri neki lepoticarici, kaj dela, koliko ur zaporedoma in kako si misli jutri zjutraj privoščiti daljši počitek; ker je jutri praznik, zato je smela domov; nadalje, da je videla pred nekaj dnevi grofico in grofa, ki je bil „približno tako velik kot Peter“; pri tem potegne Peter ovratnik tako visoko navzgor, da ne

bi mogli videti njegove glave, če bi bili tam. Ves ta čas krožijo kostanji in vrč; medtem pa poje Drobni Tim z otožnim, slabim glaskom pesem o izgubljenem otroku, v snegu potujočem.

Nič imenitnega ni bilo pri vsem tem. Niso ljudje lepih obrazov, niso lepo oblečeni, njihovo obutje je vse prej ko vododržno, obleka borna; Peter brčkone pozna zastavljalnico od znotraj. A so srečni, hvaležni, složni med seboj in zadovoljni s tem, kar imajo. Ko bledijo in so videti v poslednjih žarkih plamenice še srečnejši, Scrooge še vedno gleda za njimi in zlasti za Drobni Timom.

Medtem se je stemnilo in sneg je naletaval; ko stopata Scrooge in duh po ulicah, je sijaj bučečih ognjev v kuhinjah, sprejemnicah in vseh mogočih sobah naravnost čudovit. Tu se vidijo v svitu plapolajočega plamena priprave za lično večerjo, vroči krožniki, ki se grejejo pri ognju in temno rdeči zastori, pripravljeni, da se zagrnejo in izključijo temo in mraz. Tu tekaajo vsi otroci iz hiše vun v sneg naproti poročenim sestram, bratom, bratrancem, stricem, tetam, da jih pozdravijo prvi. Tu zopet begajo na oknicah sence zbirajočih se gostov; tam stopica k sosedni hiši skupina brzih deklet, zaviti v kožuho in vse obenem klepetajočih.

Če bi sodili po številu ljudi, ki hitijo obiskat prijatelje, bi mislili, da ni nikogar doma, ki jih sprejme, ko pridejo tje; vendar je v vsaki hiši družba, ki pričakuje gostov in nalaga na ognje gor do polovice dimnika. Kako se duh raduje! Kako razgalja široke prsi, odpira veliko dlan in lije s

plemenito roko svoje svetlo in nedotžno veselje na vse, kar doseže! Sam prižigalec svetilk, ki dirja, troseč po mrčni cesti iskrice svetlobe in je napravljen, da večer neke prebije, se glasno zasmeje, ko gre mimo duh, četudi malo sluti prižigalec svetilk, da ima razen Božiča še kako družbo!

Zdaj sta, ne da bi bil duh na to opozoril na goli in zapuščen pust, kjer leže razmetane ogromne grmade sirovega kamna, kakor bi bilo pokopališče velikanov; voda se razliva, koder se ji hoče, ali bi se, če je ne bi imel mraz ujete. Tu ne raste nič razen mahu, grmovja in trde, bohotne trave. Na zapadu je pustilo zahajajoče solnce ognjenordeč pramen, ki liki mrko oko strmi za hip na puščobo, se poveša niže in niže ter naposled izgine v gosto, črno noč.

„Kakšen kraj je to?“ vpraša Scrooge.

„Prostor, kjer živijo rudarji, ki rijejo v drobovju zemlje,“ odvrne duh. „A poznajo me. Glej!“

Iz okna neke kočice sije luč, in urno se ji približata. Prideta skozi steno iz ilovice in kamna ter najdeta veselo družbo, zbrano okoli žarečega ognja. Star, star mož in žena s svojimi otroci, otroci otrok in pravnuiki, vsi v prazni obleki! Starec jim poje z glasom, ki se redkokdaj povzpne nad tuljenje vetra po nerodoviti pustinji, božično pesem — bila je že silno stara pesem, ko je bil on še deček — in od časa do časa potegnejo z njim ostali. Kadar se oglašijo drugi, postane stari živahnejši in glasnejši, a sila mu zopet upade, ko drugi umolknejo. (Dalje prih.)

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

petek, 29. jan.: »Druga mladost«, red B.

sobota, 30. jan.: »Naša kri«, premi-jera, izven.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

petek, 29. jan.: »Aida«, red C.

sobota, 30. jan.: zaprto.

Proslava petindvajsetletnice skladatelja Verdija. Dne 29. t. m. priredi ljubljanska opera Verdijevo »Aido«, pri kateri gostujeta Zaluda in Knittl. Sodelovali bodo: Thierry-Kavénikova, Ribičeva, Betetto, Holodkov, Zupan in Mohorič. Predstava se prične zvečer ob pol osmih. Pred predstavo bo govoril o slavnem skladatelju Emil Adamič.

Kulturno zблиžanje z Bolgarijo. »Prvo pevsko društvo v Belgradu« namerava napraviti turnejo v Bolgarijo, in sicer zaenkrat v Sofijo, Plovdiv in Patnov. Za to turnejo se zanima tako štvska, kakor bolgarska javnost.

Ljudska univerza v Belgradu je priredila koncert nordijske glasbe, pri katerem sta sodelovali Jelka Stamatović, Alice Bešekić in violonist Fotić. Delavstvo se je koncerta udeležilo v obilnem številu.

Italijanska »Akademija«. Mussolini namerava po francoskem vzoru ustanoviti »Italijansko akademijo«. Prvi njeni člani naj bi bili Marconi, Pirandello in D'Annunzio.

Socijalni čin. Dne 5. febr. uprizore zagrebški igralci dramo Andrejevo »Dnevi našega življenja«. Dobiček predstave je namenjen obolelemu članu zagrebške drame Dujsinu.

Fanatiki in fanatizem.

Dozorelost človeka sodimo po treznem presojanju vrednot, ki jih nudi življenje in po smotrenem in preračunjenem uvrščanju razmerij do bližnjega, ki ga mogoče ločijo od njega. Stanovske, verske in družabne ali celo narodnostne razlike. Le človek, ki zna uravnati svoje življenje tako, je v resnici človek, ki ima »um in pristo voľjo« in ki more zavzemati v življenju vsaj ono družabno oceno, ki jo naznačujemo: objektivnost. Za objektivnost je treba logike, ne dogmatike, mišelnosti se mora umikati čustvo, strast; vrhovano čustvo; ne sme do izraza in do vpliva. Kadar pa gospodari dogmatizem, pa naj bo verski, politični, ko-der vodi človeka recimo v politiki samo čustvo ali celo strast, moremo govoriti o fanatizmu in o fanatikih.

Fanatik je zame omejen človek, ki v slepi strasti ne priznava vzročnosti, ne razvoja in ki hoče v svoji mentaliteti podvreči vse, ki misli drugače, gleda in čuti drugače. Do take mentalitete se fanatik ne prilze po miselnih zapletljajih, ne po logičnih stavkovnih skupnjah, temveč se oprime: enkrat svojega osebnega interesa, ki naj je tak ali tak, drugič izključno interesa stranke svoje, pa naj se interes stranke in osebe še tako loči od pravičnosti, moralnosti. Fanatike je označil naš znanstvenik, da so duševne pokrovi.

Pri nas v Jugoslaviji moremo prav posebno govoriti o fanatikih in fanatizmu. (Mimogrede omenjam, da je mogoč fanatizem tudi v ekstremnem idealizmu). Meščanske stranke, vse temelječe na svojevrstnem političnem dogmatizmu z nezmotljivostjo svojih papežev, so zagazile vanj, da ne morejo iz njega. Zato je zlasti pri nas vsa politična vzgoja zrasla v znamenja fanatizma, politično pojmovanje prepojeno z osebnim sovraštvom in politični pripadniki teh strank, slepi podaniki... Govorimo tolikanj o kulturni, pa kako malo kulture je v našem političnem življenju! Kadar se boče delavstvo strnjati v svojo vrsto in izreči svojo besedo, pretehtano in toliko časa zatirano, dvigne se psevdodemokratizem, dvigne se blagoslovljeni klerikalizem, ki je pozabil na osnovno misel Kristusovega nauka: ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. Oba, do mozga prepojena in

zgoščena v fanatizmu, pozabita na vse, narodnost, ljubezen, pozabljata na dovoljena sredstva. Kadar se jim je bati, da se duševno pokvekarstvo preveč očitno pokaže, tedaj pograbit silo... To je najsvetejše sredstvo fanatikov. Tako životarimo v Sloveniji in boj s fanatizmom je vedno precej težak, dasi vedno prej ali slej uspešen in zato ne bojmo se boja — zmaga ni daleč.

Delavstvo je osvojilo Delavsko zbornico.

Nimamo še prav točnih poročil iz vseh krajev, vendar lahko že danes z radostjo ugotovimo, da je dobila lista ZDSZJ večino glasov in da so strti vsi sovražniki delavskega razreda: klerikalci, demokrati, radičevci in Bernotoveci.

Delavstvo si je v boju priborilo Delavsko zbornico, ker je nastopalo enotno. Če bi šlo delavstvo razcepljeno v volilni boj, bi v bodoči Delavski zbornici vladali eksponenti meščanskih strank. Tako pa je zmaga delavske enotnosti nad vsemi sovražniki.

Volilni boj je za delavstvo zmagovito končan. To je prva velika zmaga delavstva po Obznani. Sedaj pa delavske strokovne organizacije ne bodo počivale, ampak se bodo s še večjo silovitostjo borile za delavske interese.

Volilni boj je na naši strani žal zahteval tudi nekaj žrtve: podjetniki so odpustil polno naših zaupnikov v Ljubljani, v rudniku livarjev pri Litiji, na Vrhniki itd. Strokovne organizacije bodo vse žrtve zaščitile. Zato pa poročajte takoj na glavni volilni odbor ZDSZJ o vseh nasiljih podjetnikov, da moremo vse potrebno ukreniti! Poročila morajo biti potrjena s pričami. Vsa poročila o nasiljih nasprotnikov morajo biti v rokah glavnega volilnega odbora ZDSZJ tekem enega tedna.

Ko bo zbral glavni volilni odbor ZDSZJ vse glasovnice, bomo podali v listu točno poročilo o volitvah.

Se enkrat opozarjamo vse, da ne pošiljajo nobene kuverte po pošti, am-ZJ izročijo vse kuverte odposlancu glavnega odbora ZDSZJ, ki jih bo obiskal te dni, kakor je bilo to označeno v okrožnici na vse krajevne volilne odbore.

Naše delo je bilo plodovito.

Zmaga je naša.

Delavska zbornica bo sedaj res delavska.

Hvala vsem onim proletarcem, ki so k zmagi pripomogli!

Glavni vol. odbor ZDSZJ, poštni predal 72, Ljubljana.

Križem sveta.

Premetenost zločincev. Londonska policija je izsledila družbo, ki pri svojem zločinskem postopanju uporablja neslišen aparat, ki reže jeklo kot les; med zlikovci morajo biti vsakakor inženjerji, ker je omenjeni aparat izdelan s takšno preciznostjo, da se mora sklepati o sodelovanju višje izobraženih strokovnjakov.

Amundsen trdi, da se dr. Cooku godi krivica. Amundsen je posetil polarnega potovalca dr. Cooka v ječi v Texasu. Po razgovoru z njim je Amundsen izjavil, da se dr. Cooku dela krivica, ker on more prav tako veljati za odkritelja severnega tečaja kot Peary. Učenjaki so temu mnenju Amundsena upirajo.

Potrata. V par dneh se objavi oporoka monaške princezinje Alice. Princezinja je zapustila ogromno imetje v frankih, ki so pa na žalost podedovali izgubili bistveno na svoji vrednosti. Vrednost zapuščine pa tvori zbirka zlata, draguljev in kožuhov. Ta princezinja je bila zelo potrata žena. Svoji služkinji je zapustila 1200 parov nogavice (!) in okoli 100 parov čevljev, od katerih večina sploh ni nosila. Dalje je princezinja Alice zapustila svoji komornici tri pse z naročilom, da mora zanje skrbeti vse življenje.

Umetniki v gladovanju bodo stradali. Pariški mestni svet je prepovedal vsako javno prodajo takozvanih »stradalnih umetnikov« v Parizu.

Dnevne novice.

Slovenija ima v razmerju s številom prebivalstva lepo število časopisov in revij. Vseh je 229. Pošta odposilja letno 13.557.763 izvodov izhajajočih listov, odnosno tiskovin. Na ta način pride na vsakega prebivalca Slovenije 12,8 izvodov. Pač, dosti vidno znamenje, da se pri nas mnogo čita in da obeta politično življenje zavzeti neko novo, bolj orjentirano smer. Vsekakor smemo računati, da vnema za čitanje revij in časopisov dovede narod do resnejše politične mentalitete in da začne sam razmišljati o vrednosti politike te ali one stranke ter si ustvarjati svoje stališče, odklanjajoče dosedanje vtepeno in vpridigano prepričanje. Časi so minuli, ko je smel naš človek čitati samo en časopis!

»Slovenski Narod« z dne 28. t. m. je dal demokrati gospodi prav čedno izpričevalo v dolgem razgovoru z barsko plesalko Tea. Ker vemo, kdo zabaja v bar, nam tudi ni težko uganiti tistih čednih gospodov, ki so po izjavi Teje, barske plesalke, edini zmožni in v ljubezenskih intimnostih tolikanj vzgojeni, da se radi teh lahko imenuje Ljubljana — velikomestna. Prav tako je dal »Narod« lepo izpričevalo raznim boljšim damam ljubljanskim, ki bogato plačujejo in oblačijo zajedalce zakonske sreče naših visokih trgovcev, v obliki kavalirjev. Vse to je povedala Tea, piscu onega članka pa seveda še več. Delavec in uradnik si tega ne moreta privoščiti, delavčeva in uradnikova žena tudi ne, zato je bil tudi »Narodov« članek nekako za intimne svoje kroge napisan.

Tako delajo. Prejeli smo: V sredo je prišel neki gospodar po volilno kuverto za svojo služkinjo. Pa mu je bilo med drugim rečeno (ker se je strankarsko odkril), da se mu itak ne izplača več poganjati se za take stvari, ker je že odločeno: klerikalci da imajo 27 mandatov, socialisti kvečjemu 13, demokrati 7, vse druge manjše stranke pa prav nič. Omenjeni gospodar se je žal taki zbegani argumentaciji udal in se ni več brigal za volitve. Naj se tako postopanje dotičnega uradnika ožigosal čez par dni se bo itak videlo, da so računi tega imenitnega uradnika ravno obratni.

Več sreč! Neka ljubljanska imovita trgovka in hišna posestnica je kupila na Sv. Petra cesti še drugo hišo, v kateri je poleg drugih strank izvrševal pekarsko obrt pekovski mojster P. P. Možu ni bilo postlano na rožicah, nekoč je nekomu podpalal menico, to svojo uslugo pa je drago plačal, ker je na znatno svoto se glasečo menico moral poravnati sam. Se najhujše je pa bilo za moža to, da mu je žena ležala bolna v postelji celih 7 let. Razume se, da se je v takih okoliščinah P. preživljal z velikanskimi težavami. A vendar pošteno. Ko je pa dotična imovita trgovka kupila hišo, v kako se je P. »preselil« k Sv. Križu in imela nujnejšega posla, kakor da mu je odpovedala. In ker se pekarne ne da kratkoma prenašati, je to siromašnega 62 let starega moža tako skrbelo, da je od same tuge umrl. Te dni bi se morala na željo nove hišne posestnice izvršiti deložacija, sedaj pa, ko se je Pire »preselil« k Sv. Križu in so njegovo revno ženo preselili v hišnico, bo lokal prazen in ne bo pač treba deložirati. Pri tej priliki bodi še omenjeno, da se razne obrtniške zadruga venomer zaletavajo v vse socialno politične naprave delavcev, bolniško zavarovanje itd. Vsekakor bi gospodje v teh zadrugah boljše storili, če bi razmišljali o tem, kako bi svoje lastne tovariše obrtnike in njihove žene za časa boleznai in starosti obvarovali raznih, včasih naravnost katastrofalnih nepravil.

Vse zadnje prireditve so potekle mirno in dostojno, le svetosavska proslava, ki se je vršila 27. t. m. zvečer, je morala doživeti mučen incident, o katerem še poročamo. Radi nasilstva in zaradi žaljenja straže je bilo zato aretiranih pet oseb, večinoma dobro poznani, — vsaj po pretepih — Dalmatinci.

Abderiti. Ljubljanski glavni kolodvor je podoben posušen Ljubljanci. Vsako leto dobi kako novo rebro, enkrat mu popravi

stroho, drugič mu prestavijo vrata, sedaj na čestitljiva stara leta pa je dobil še električno luč in električne ure. Sredi perona so obesili veliko uro, ki kaže, da ima vsak vlak redno večjo ali manjšo zamudo. Prav je tako. I.e, ko bi bila ura malo manjša, pa bi se tudi ljubljanskemu kolodvoru čisto dobro podala. Večje popravilo pa so izvršili pri izhodu. Izhod so prestavili na konec kolodvora, to pa tako nesrečno, da naravnost kriči po kritiki. Tujec, ki pride v Ljubljano, vidi najprej okoli sebe same lesene ograje in užitninarske pregrade. Hodnik pri izhodu je kar ustvarjen za luže in mlake. Ves izhod izgleda nekako tako, kakor v gostilni »pod vejico«, kjer se zbirajo gosti in pivci v ledeni uti. Še divje trte manjka, pa sodeček vina in »mamalanega« birta je treba, pa bi bil prvi utis res lepo »ländlichsittlich«.

Samozaložbo publikacij letošnjega velesejma v Ljubljani, ki se vrši od 26. junija do 5. julija, je prevzela ljubljanska tiskarna Youoslave Express Reclame Company. Pred sejmom bodo izšle štiri številke sejskega Vestnika z zelo zanimivo vsebino, ob priliki otvoritve velesejma samega pa oficialni sejski katalog.

Državna boza dela v Ljubljani. V času od 10. januarja do 16. januarja 1926 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 109 prostih mest. 113 oseb je iskalo dela, v 102 slučajih je borza posredovala z uspehom in 13 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 16. januarja 1926 je bilo skupaj razpisanih 158 prostih mest, 272 oseb je iskalo dela, v 133 slučajih je borza posredovala z uspehom in 52 oseb je odpotovalo.

Nasilen voznik. Trgovce Šabee Janko je vozil z avtomobilom proti domu, proti Kosezam. Nasproti mu je privozil s sanmi Somrak Ivan, doma iz Lašč, sedaj stanujoč v Šiški. Ker je bila gaz ozka, je Šabee zapeljal na desno in se ustavil, da bi voznik ja mogel mimo. Ko je Somrak pripeljal mimo, je nenađoma udaril po strehi avtomobila z bičevnikom in zakričal: Ne boš vozil po desni! Šabee je zaočrenil avtomobil, ter vozil za voznikom. Tedaj pa je Somrak skočil s sani proti avtomobilu in vrgel Šabeea na tla in ga temeljito obdelal z bičevnikom. Vzrok ni znan.

Tatvine v kurilnici. V kurilnici državne železnice sta bili ukradeni dve ležišči iz medi, vredni 500 Din. Eno je našel delavec Kos Ivan in jo izročil stražniku. Tat je najbrž ni upal spraviti v promet, pa jo je odvrzel.

Vroč kri imajo včasih tudi vajenci; imajo svoje muhe in svoje sovražnosti. Ko so se vajenci zadnji večer iz vajeniške obrtne šole vračali domov, je vajenec Marinčič brez vsakega povoda udaril s palico po glavi, in sicer tako močno, da se je takoj zgrudil na tla.

Vlom v Celju. Nekdo je neopaženo vlomil v fizikalno odnosno konferenčno sobo meščanske šole v Celju ter ukradel 1 veliko busolo v medonini, 1 dynamo magnet, 1 mikroskop Reichert, 1 namizno pregrinjalo, 1 par rokavic ter 4 knjige z žigom »Narodna čitalnica v Celju«. Skupna škoda znaša preko 6000 Din.

Pri sankanju je tudi treba previdnosti. Uradnica P. se je sankala v Šiški in ko je drčala od Bellejeja nizdol, je zadela ob psa, ki je last g. M. Pri sunku jo je pes neznatno ugriznil v meča. Ker je bil pes zdrav, ni bilo posledic.

Stanovaj je dalj časa g. F. v hotelu »Slon«, ni pa sproti plačeval stanovanja. Ko bi bil moral poravnati račun, je izginil.

Poizkušen vlom. Mlad možki, govoreč hrvatski, je skušal vlomiti v stanovanje neke stranke v Puharjevi ulici št. 14. Bil je najbrže prepoden, tako, da je izmaknil samo kipec iz mavca z ogledalom.

Podjeten gost je vsekakor S. M. Prenočeval je v hlevu posestnika Kunaverja v Klečah, pa mu za nameček še ukrad sivo vozno pregrinjalo, vredno 200 dinarjev.

Policijska kronika. 28. januarja so bile izvedene sledeče aretacije: 5 radi javnega nasilstva in žaljenja straže, 1 radi beračenja ter vloženih sledečih ovadb: 1 radi tatvine, 2 radi telesne poškodbe, 1 radi ugriza od psa, 3 radi

prestopka cestno policijskega reda, 1 radi prekoračenja policijske ure, 1 radi izsleditve bivališča, 1 radi pojava škrlatinke.

Prekmurske novice.

Murska Sobota. »Slovenec« z dne 26. t. m. je blagovolil poročati, da sem volilec v Del. zbornico delil glasovnice, jih pustil podpisati in ne da bi volilec pojasnil zakaj gre, glasovnice mirno vtaknil v žep. Kje, kedaj, komu in koliko glasovnice sem razdelil, bo velečastiti »Slovenec« blagovolil o priliki sam pojasniti, zato nimam k temu ničesar pripomniti. Pač pa moram povedati, da sem do danes, 26. januarja ob 7. uri zvečer, vtaknil v žepo — en žep je bil za to premajhen — točno 240 glasovnih kuvert, ki so, če govorim v »Slovenčevem« žargonu, od prve do zadnje »prigoljufane«. Pri tem delu sem pustil slavnega tajnika klerikalne stranke, naj lovi volilne tavove, jaz sem pa lovil glasovnice, in moram reči, da mi je bila lovska sreča mila, dočim sta »Slovenec« in njegov izvestitelj le ustrelila kapitalnega kozla! »Slovenec« je med drugim povedal, da sem »baje« uradnik borze dela in obenem dejal, naj se me kot takega malce ogleda. Na to denuncijantsko namigavanje izjavljam, da sem res uradnik borze dela in sem kot tak vedno vsakemu na razpolago, da me »ogleda«. »Slovenec« pa na tihem povem, da se »ogleduhov« prav nič ne bojim, kakor se nisem ustrašil takrat, ko sem od klerikalne strani dobil feraman, da moram kot državni uradnik biti — kuš!

Vse druge pa prosim, da mi oprostijo, če sem bil prisiljen gornje vrste napisati.

V Murski Soboti, 26. jan. 1926.

Valentin Komavli.

Celje.

Kratek odgovor. V zadnji številki »Naprēja« čitamo o nepravilnostih pri volitvah za Del. zbornico v tovarni Gatej & drug. Vsi zlatarji pa izjavljamo, da smo natančno vedeli, da volimo listo »Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije«. Vedeli smo pa tudi natančno, da izdajalcev delavskih interesov, ki so padli razredno zavednemu delavstvu v hrbet v trenutku, ko se bje odločila bitka med buržoazijo in delavstvom za delavsko zbornico, ne bomo nikoli volili. Dovolj smo čutili bič kapitalizma. Verige, v katere je proletarijat vkovan, je treba zlomiti. Zlomiti pa se dajo le v slogi in s solidarnostjo. Tiste pa, ki mislijo, da se bo delavstvo osvobodilo z obrekovanjem in medsebojnim blatenjem, mi odločno obsojamo. Naša parola je: združitev vsega razredno-zavednega proletarijata, da zrušimo suženjstvo in da bo enkrat skupnemu proletarijatu zasijalo solnce svobode. — Mlad revolucionar.

Z ozirom na našo notico v štev. 9 od 12. januarja o zaposlovanju vajenk, smo bili informirani, da se je vajenka pri gospej Mariji K. iz Zavodne izučil-

la pri njej v redu trgovinstva in je tudi, kakor smo se mogli sami prepričati, dobila v redu spričevalo kot trgovska pomočnica. Gospa sama je tudi od gremija priznana obrtnica.

Tržič.

Obrtno-nadaljevalna šola v Tržiču naznanja, da priredi s pomočjo urada za pospeševanje obrti v Ljubljani 6 tedenski prikrejevalni tečaj za krojače in šivilje meseca marca in aprila. Tečaj bo vodil potovalni učitelj za krojaštvo g. Alojz Knafelj. Pouk bo trajal vsak dan dve uri, čas se določi sporazumno z udeleženci. V tečaj se sprejmejo g. mojstri in mojstrice, pomočniki in pomočnice. Pouk je brezplačen. Priglase sprejema do 15. februarja t. l. vodstvo obrtno-nadaljevalne šole v Tržiču vsak dan in nedeljo ob navadnih uradnih urah ter daje tudi natančnejša pojasnila in navodila.

Če se priglasijo zadostno število mizarjev, odnosno ključavničarjev in kovačev, bo organiziralo vodstvo obrtno-nadaljevalne šole tudi tečaj za luženje lesa za mizarje in za avtogensko varjenje za kovinarje. Tudi ti naj se zglase pri vodji obrtno-nadaljevalne šole v Tržiču do 15. febr. 1926.

V »Slovenec« od 24. jan. me nekdo zahrbtno napada, češ, da sem poslal delavce v volilni lokal, pod pretvezo, da imajo tam delo in to samo zato, da so agitirali, ter da sem s silo hotel odpraviti njihove ljudi iz volilnega lokala. Vse to je laž, in lažnjivec je tisti, ki to trdi. Da vam delavstvo obrača hrbet in ne verjame več vašim frazam, nisem tega jaz kriv. Izprašajte si svojo vest, pa boste kmalu mojim besedam pritrdili. — Hinko Snoj, obratovodja.

Zagorje ob Savi.

Sodrug urednik! Oprosti, mi Zagorjani sicer nismo bili bogve kako navdušeno razpoloženi napram »Del. Politiki«, a kljub temu jo pa vendar prav pridno čitamo in čimdalje več nas je takih, ki jo hočemo čitati. Osobito sedaj v tem srditem boju z nasprotniki vseh barv, za volitve v Delavsko zbornico, sta se pokazala pomen in korist delavskega dnevnika v boju proti meščanskemu časopisju. In če bo naša zmaga v Delavski zbornici popolna, bo to v precejšnji meri pripisati ravno temu pravkar spočetemu delavskemu dnevniku, in to si bomo zapomnili. Čeprav smo še danes neverjetni Tomaži, pa kakor hitro se bomo uverili o pristnosti duha in telesa, pa bomo verjeli.

No, pa ker se ravno nahajamo v najsrditejšem volilnem boju za Delavsko zbornico kakor poročajo razni časopisi, osobito kar se tiče terorja od strani takozvanih socijalkomunistov, Vam pa odkrito povemo, da se mi nad tem hudo zgražamo. Zakaj, mi v Zagorju smo pa tako miroljubni in svobodo čuteči socijal-komunisti, da smo pri razdelitvi glasovnic celo dva dni naprej povedali vsem našim dragim-nasprotnikom, kedaj in kje bomo

glasovnice delili. Če smo pa pri tem še vedeli za kakega klerikalno-demokratskega zaupnika, smo mu celo glasovnico lojalno na dom dostavili! To našo sigurnost in objektivnost so zagorski delavci tako dobro razumeli — in med njimi celo kak dober kristjan ali pa »neodvisnež« (dem. kova), da so nam dali od 1750 razdanih glasovnic, že nad 1500 nazaj, kakor bi hoteli s tem reči: **Delavsko zbornico razredno zavednemu delavstvu**, meščanskim strankam pa — figo! — Zagorski Tomaž.

Ruše.

Volitve za Delavsko zbornico so pri nas v glavnem že pri kraju. Delavstvo je glasovalo v ogromni večini za listo Združene delavske strokovne zveze. V tovarni za dušik je dosedaj od vseh oddanih glasov 92 odstotkov na naši strani. Ker pa pričakujem, da bo ta ali oni zavečvil v kakšnem orjunske ali klerikalnem listu, naj takoj široki delavski javnosti pojasnim, kako se je tukaj glasovalo. Po došlih glasovnicah so takoj stpili obratni zaupniki v stik z ravnateljstvom za takojšnjo razdelitev. V sporazumu z ravnateljstvom in obratnimi zaupniki so se glasovnice razdeljevale po enem zaupniku ravnateljstva in enem od delavstva. Vsak je moral podpisati, da je glasovnico dobil. Razdeljevanje se je torej vršilo v najlepšem redu, nato se je začela prava bitka za zmago. Delavstvo je kar obsipalo zaupnike razredno zavednega proletarijata s svojimi glasovnicami, to pa je strašno jezilo takozvane »urijonaše«. Začeli so kričati, da je to goljufija in da se bo vse razveljavilo. Oni bi pač hoteli, da bi tudi pri nas delali kakor tisti znani ravnatelj, ki je kuverte sam podpisoval in dajal v nje glasovnice z izjavo da delavci glasujejo za »Neodvisno delavsko listo«. Tako so se delale volitve tudi v neki tovarni lesnih izdelkov, ko pa dobimo še podatke z Lob-

nice, bomo še spregovorili. Imamo pa že sedaj jasno sliko, zakaj kriče vsi meščanski listi, med katerimi se odlikuje tudi »Jutro« o goljufijah, katere ne vrši delavstvo, marveč baš pristaši tistih listov, ki govorijo o sleparijah. Delavstvo noče glasovati za kapitalistične agente, ono hoče Del. zbornico zase.

Živela zmaga združenih delavskih strokovnih organizacij. S.

Mežica.

Naš kraj je bil trdnjava bernotovec. Sedaj se je večina delavstva izrekla proti razcepljenosti, za enotnost. To je jasno pokazal Bernotov shod 24. t. m. Leskošek in Möderndorfer sta tri ure zlivala gnojnico in strup in poskušala prepričati delavstvo, naj se še naprej cepi. Potem pa se je oglašil k besedi s. Štukelj iz Ljubljane in vsem zborovalec razložil pot del. gibanja v preteklih letih in tudi pokazal, po kateri poti moramo hoditi v bodoče, če hočemo zboljšati svoj položaj. In ta pot je — organiziranje večine delavcev v enotni ZDSZJ. Živahno odobravanje je žel Štukeljev govor, po katerem je večina zborovalcev zapustila shod, da je mogel Leskošek govoriti samo še stenam. In takoj smo ustanovili podružnico Zveze Rudarjev Jugoslavije. Za volitve v Del. zbornico pa je dobila naša lista v celi mežiški dolini absolutno večino okrog 1800 glasov. Mežica se pridružuje s Črnjani in Prevaljčani splošnemu vstajenju delavskega gibanja.

Tacen.

Glavni volilni odbor je poslal glasovnice za volitve v Delavsko zbornico v tovarno že minuli teden v torek. Nekdo jih je pa zadržal, in jih razdelil šele v petek in sicer tako, da je vložil v vsako kuverto Terseglavovo glasovnico. In pritiskalo se je na delavstvo, naj vsak takoj zapečati kuverto in podpiše, potem pa izroči.

KRUH

iz Prve delavske pekarnice v Ljubljani je

najboljši.

Zahtevajte ga v vsaki prodajalni!

V Samopomoči je rešitev!

Pristopite za člana občekorist. stavb. in kreditne zadruga

„STAN IN DOM“

Oglejte si njeno prvovrstno kolonijo ob Tržaski cesti v Ljubljani

Delež Din 250.—

Pristopnina Din 50.—

Začasno je zadruga pisarna v „Združni banki“ Aleksandrova c. 5

Ysak zaveden delavec in vsaka izobrazba željna delavka bi morala biti narečena na družinski mesečnik

„POD LIPO“

ki izhaja že tretje leto. — V letu 1926 prinese zanimivo povest Griška in njegova žrtev, iz življenja ruskih delavcev, ki jo je spisal slovenski delavec, dolga leta vojni ujetnik v ruskih delavskih centrih, lepo črtico „Bela duša“ znamenite delavske pisateljice Ade Negri, mične povesti, novele in črtice delavskih pisateljev Lovro Kuharja, Čulkovskega, K. Kocjančiča, I. Yuka, Mile Klopčiča in drugih. — V l. 1926 bo izhajal „Pod lipo“ v novi opremi.

Naročnina na leto Din 36.—. — Naroča se pri

„ZADRUŽNI ZALOŽBI“ v Ljubljani,

Aleksandrova cesta štev. 5.